

аналізу, планування та співпраці всіх стейкхолдерів освітньої системи.

Список використаних джерел

1. Іванова О., Петренко В. Управління освітнім закладом в умовах автономізації. Київ: Видавництво "Освіта". - 2020
2. Ковальчук М., Степаненко, Н. Організаційно-правові засади автономізації закладів освіти в Україні. Освіта та суспільство, 2019, 5(2), 45-58
3. Стівенсон Л. Автономізація та управління освітою: теорія і практика. Нью-Йорк: Видавництво Стівенсон. - 2018

УДК 373.3/.5.07

Лідія Попович,

науковий співробітник відділу

економіки та управління

загальною середньою освітою

Інституту педагогіки НАПН України,

<https://orcid.org/0000-0001-8231-8124>

ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному суспільстві загальна середня освіта, форми й методи організації та управління закладами загальної середньої освіти (надалі – ЗЗСО) набувають суттєвих змін, особливо в період повномасштабного вторгнення російського агресора. Трансформаційні процеси в загальній середній освіті потребують подолання монополії держави у галузі поряд із посиленням наданих їй функцій та активнішого залучення інших суб'єктів у процес керівництва освітньою галуззю.

Питання про управління освітою та закладами освіти в умовах децентралізації освіти та воєнного стану, освітнє партнерство та партнерська взаємодія в управлінні, моделі тристороннього партнерства розкрито у працях В. Андрущенка,

В. Беха, М. Головка, Г. Єльнікової, Т. Засекіної, Л. Калініної, В. Кременя, О. Локшиної, В. Лугового, Н. Лісової, Н. Ничкало, О. Онаць, І. Осадчого, Л. Паращенко, О. Пастовенського, З. Рябової, В. Слосаренка, С. Сисоєвої, О. Топузова, Б. Чижевського та інших.

Проблеми трансформації та трансформаційних процесів досліджували вітчизняні вчені: Л. Гордієнко, О. Глушко, І. Джурило, І. Куляк, О. Локшина, Н. Ничкало, І. Саух, П. Саух, Л. Сергеева, О. Томаченко та інші.

У процесі дослідження було розглянуто стан та проблеми державно-громадського управління, державно-громадської партнерської взаємодії в управлінні закладами загальної середньої освіти у практичній діяльності керівників експериментальних закладів загальної середньої освіти, членів Асоціації керівників шкіл України (АКШУ).

Респонденти зазначають, що умовами ефективності державно-партнерської взаємодії ЗЗСО в умовах воєнного стану є мотивованість і готовність керівників та їхніх управлінських команд, органів самоврядування закладів освіти, територіальних громад, інших партнерів, органів влади та управління загальною середньою освітою, органів місцевого самоврядування, місцевої спільноти, роботодавців, меценатів, приватних структур із розподілом функцій, повноважень і спільної і відповідальності) до таких видів діяльності – 67%; рівень опанування суб'єктами управління ЗЗСО системи знань, певних навичок, мотивації, культури комунікації, міжособистісної партнерської взаємодії, спільної відповідальності за результати діяльності – 57 %; демократизації освітнього процесу, управління та співуправління – 67%; розвитку стратегічного та критичного мислення керівників – 58%; уміння керівниками та їхніми заступниками комплексно вирішувати питання, бути гнучкими й мобільними – 67%.

Проблемами і викликами державно-громадського управління є: небажання або неможливість членів суспільства втручатися в проблеми освіти та закладів освіти через об'єктивні і суб'єктивні проблеми, пов'язані з війною; внутрішня і зовнішня міграція; брак належного фінансування; декларативність розподілу функцій і сфер відповідальності між

різними учасниками управління; недостатнє усвідомлення владою і громадою ролі освіти в майбутньому держави; відсутність реального й ефективного зв'язку з суспільством; не врегульовані питання організації освітнього процесу: дистанційного навчання, змішаного навчання, створення консультаційних центрів, освітніх хабів в різних регіонах, які знаходяться у різних зонах воєнних дій тощо; відсутність партнерської взаємодії на різних рівнях управління освітою; не завжди відповідають поставленим цілям освітніх змін запропоновані засоби їх реалізації (сильні теорії змін, але слабке їх управлінське, організаційне та технологічне обґрунтування та способи реалізації) тощо.

Під час дослідження визначено характерні ознаки державно-громадської партнерської взаємодії в у правлінні закладами загальної середньої освіти; акцентовано на провідній ролі мотивації, насамперед, керівників та їхніх управлінських команд, органів самоврядування закладів освіти, територіальних громад, інших партнерів органів влади та управління органів місцевого самоврядування, місцевої спільноти, роботодавців, меценатів, приватних структур – із розподілом функцій і відповідальності; проаналізовано та визначено напрями партнерської взаємодії та співпраці суб'єктів освітньої діяльності ЗЗСО з громадськими організаціями; виявлено сфери впливу суб'єктів партнерської взаємодії в процесі забезпечення конституційного права на освіту; впроваджені в практику технології та механізми державно-громадського управління на правових засадах державно-приватного партнерства у сфері освіти.

На нашу думку, зміст державно-громадської партнерської взаємодії полягає у конструктивній взаємодії державних органів, громадських об'єднань та організацій, які сприяють громадсько-правовому закріпленню різноманітних організаційно-правових форм взаємодії суб'єктів освітнього та управлінського процесів; широкому залученні до партнерської співпраці юридичних та фізичних осіб на взаємовигідних умовах.

Управління трансформаційними процесами освіти в умовах воєнного стану у загальній середній освіті і закладах освіти в Україні потребують упровадження нових моделей державно-

громадського управління, забезпечення реальної автономії закладів освіти з метою не тільки їх відновлення, але й інноваційного розвитку, якісних змін в освітньому процесі, у розвитку професіоналізму педагогів, управлінні, тобто розроблення нової концепції, змісту, форм і механізмів реалізації державно-громадської партнерської взаємодії в управлінні закладами загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1. Онаць О.М. Стан і перспективи державно-громадського управління закладами освіти на засадах партнерської взаємодії / Педагогічні інновації, реалії, перспективи. Освіта та розвиток обдарованої особистості: щоквартальний науково-методичний журнал / В. В. Бондаренко (голов. ред.) та ін. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2021. – № 4 (83), С. 27-34. URL: <http://otr.iod.gov.ua/index.php/2021-rik>
2. Попович Л.М. (2023) Державно-громадська партнерська взаємодія в управлінні закладами загальної середньої освіти . Педагогічний альманах (54). стор. 166-175. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/738852>.
3. Чижевський, Б. Г. Державно-громадське управління закладів загальної середньої освіти на засадах партнерської взаємодії (соціально-правовий аспект). *Вісник післядипломної освіти*. Серія «Педагогічні науки», 21 (50). С. 268-294. DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21\(50\)-268-294](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21(50)-268-294) http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/21_50_2022/pedagog/Bulletin_21_50_Pedagogika_Chyzhevskiy.pdf URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733454/>